

Samiec płatkonoga w szatach godowych (USFWS)

Ptaki Doliny Biebrzy

Płatkonóg szydłodzioby

SEBASTIAN BIELAK

Płatkonóg brodzący w płytkiej wodzie (fot. Eric Taylor; USFWS)

Płatkonóg szydłodzioby (z łac. *Phalacrocorax lobatus*) zwany też płatkonogiem rdzawoszyjnym, to niewielki ptak wędrowny wielkości szpaka. Jego palce nóg są spięte błoną, przez co do złudzenia przypominają płatki kwiatów (stąd płatkonóg), natomiast „rdzawoszyjny” odnosi się do rdzawopomarańczowego koloru, w jaki przyobleka on szyję w sezonie godowym. Długość jego ciała wynosi od 16,5 do 20 cm, rozpiętość skrzydeł 32-36 cm, a masa zaledwie 34-45 g. Samica jest znacznie większa od samca i to do niej odnoszą się górne wartości podanych wymiarów oraz wagi. Płatkonóg wy-

stawia samcowi. Jak u innych płatkonogów, samice są aktywniejsze w czasie toków, więc niektóre z nich przystępują zaraz potem do kolejnych lęgów z następnymi samcami, ale wtedy również nie opiekują się potomstwem. Z oczywistych więc względów ubarwienie samca jest znacznie mniej barwne niż samicy, gdyż dzięki temu trudniej jest go zauważyć siedzącego na gnieździe. Po 17-20 dniach wysiadywania wykluwają się pisklęta, które szybko opuszczają gniazdo i po upływie kolejnych 20 dni uzyskują samodzielność. Pary płatkonogów gniazdują przeważnie w niewielkich koloniach i wychowują tylko jedno pokolenie potomstwa w ciągu roku. Dieta płatkonoga szydłodziobego składa się głównie z bezkręgowców (owady i ich larwy, drobne mięczaki), które zwinnie wylapuje z powierzchni wody pływając cały czas po okręgu. Niewielkie rozmiary oraz niska waga powodują, że ptak unosi się na wodzie niczym korek, a błona rozpostarta między palcami nóg pozwala mu szybko i sprawnie pływać, choć

Słynne Biebrzańskie Mokrał (fot. Sebastian Bielak)

daje krótkie i przenikliwe głosy „kit, prit, czrit”, a w miejscu lęgu „kirrek, czirre-czirre”. Gniazduje w północnych obszarach Skandynawii, Azji oraz Ameryki Północnej. Zimuje w tropikach: na wybrzeżu Ameryki Południowej oraz Wyspach Malajskich. Zamieszkuje słodkowodne mokradła oraz niewielkie jeziora usytuowane w głębi tundry, zazwyczaj na nizinach lub wybrzeżu, ale również często na terenach wyżynnych. Poza sezonem lęgowym najczęściej przebywa na pełnym morzu, pojedynczo lub w małych grupach. W Polsce jest oceniany jako gatunek regularnie przelotny (tzn., że pojawia się u nas co roku), ale tylko na wybrzeżu, w głębi kraju jest bardzo rzadko spotykany. Podlega ścisłej ochronie gatunkowej.

Gniazdo płatkonoga szydłodziobego to najczęściej zagłębienie wygniecione w kępie traw lub mchu, wysłane żdźbłami i liśćmi, ale zawsze w pobliżu wody. Od maja do czerwca samica składa w nim 4 oliwkowo-brązowe jaja, gęsto pokryte ciemnymi plamami. Na tym kończy się jej rola; wysiadywanie jaj oraz wychowywanie piskląt pozo-

z drugiej strony stanowi istotne utrudnienie w czasie brodzenia.

W czasie wiosennych przelotów trwających od maja do czerwca płatkonogi szydłodziobe są w całej Polsce bardzo rzadko widywane. Częściej spotkać je można w czasie przelotów jesiennych, trwających od lipca do października, gdy zmierzają na południe w kierunku zimowisk. Systematycznie przelatują wtedy nad Zatoką Gdańską, gdzie najczęściej zatrzymują się w przyujściowym odcinku Wisły. W latach 1983-2000 stwierdzono tam łącznie 1980 ptaków, z czego najwięcej, bo aż 413 sztuk, w roku 1993. Na środkowym oraz zachodnim wybrzeżu Bałtyku zatrzymują się znacznie rzadziej, natomiast w głębi łądu regularnie widywane są tylko na zbiornikach zaporowych w zachodniej części kraju (np. zbiorniki Turawski, Nyski oraz Jeziorsko).

ZDJĘCIA (USFWS) ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE DZIĘKI UPRZEŻMOŚCI UNITED STATES FISH AND WILDLIFE SERVICE